

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/edukacja-1/wystawy/13583,Represje-wobec-wsi-i-ruchu-ludowego-w-latach-1944-1956.html>
25.04.2024, 23:01

Represje wobec wsi i ruchu ludowego w latach 1944-1956

Wystawa "Represje wobec wsi i ruchu ludowego w latach 1944-1956" przygotowana została przez Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN w Rzeszowie.

Na ekspozycji zaprezentowaliśmy około 200 fotografii, dokumentów, afiszy propagandowych i rysunków satyrycznych. Wystawa prezentuje efekty szerokiej kwerendy archiwalnej przeprowadzonej przez pracowników rzeszowskiego OBEP IPN w archiwach, muzeach, bibliotekach i w zbiorach osób prywatnych.

Sięgnęliśmy wstecz, przed wyznaczone tematem wystawy ramy czasowe - do roli ruchu ludowego w okresie międzywojennym i w latach drugiej wojny światowej.

Działalność zakonspirowanych struktur Stronnictwa Ludowego w ramach Polskiego Państwa Podziemnego prezentujemy poprzez postacie ludowców zajmujących czołowe stanowiska w Delegaturze Rządu RP na Kraj oraz poprzez działalność Batalionów Chłopskich.

Przedstawiliśmy również udział działaczy ludowych w "drugiej konspiracji": w strukturach Zrzeszenia WiN oraz w oddziałach zbrojnego podziemia antykomunistycznego. O procesie szesnastu przywódców Polski Podziemnej przypominają m.in. fragmenty listów osądzonego wówczas Adama Bienia z moskiewskiego więzienia na Łubiance.

Osobna część wystawy przedstawia powstanie Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej oraz linię polityczną obraną przez

SL z Stanisławem Mikołajczykiem na czele. Zaprezentowaliśmy ponadto powstanie i rozwój organizacyjny Polskiego Stronnictwa Ludowego oraz walkę, jaką z ramienia PPR prowadził z nim aparat bezpieczeństwa, mordując, aresztując i inwigilując działaczy stronnictwa. Wiele z tych dokumentów pochodzi z archiwum Instytutu Pamięci Narodowej. Ukazaliśmy także przymusowe zjednoczenie ruchu ludowego, które położyło kres istnieniu PSL.

Przedstawiliśmy metody przeprowadzania przez władze komunistyczne reformy rolnej, wprowadzania kolektywizacji, zwalczania zamożnych chłopów - tzw. kułaków, egzekwowania obowiązkowych dostaw. Szczególną wymowę mają skargi ludności wiejskiej na metody zakładania spółdzielni produkcyjnych.

Wreszcie przedstawiamy wydarzenia roku 1956 - okres "odwilży", z którym wiąże się rozpad spółdzielni produkcyjnych i pewne dowartościowanie rolnictwa indywidualnego. Jak się okazało z perspektywy czasu, ze starcia z totalitarnym systemem wieś wyszła zwycięsko, choć sukces ten został okupiony trudnymi do oszacowania stratami ekonomicznymi.

Rzeszów, 5 grudnia 2002 r.